

Kouvolan peruskoulujen

Kestävän kehityksen suunnitelma

13.5.2024

Sisällys

Perusteet kestävän kehityksen suunnitelmalle	3
Tulevaisuuskuva ja tavoitteet	4
Kestävän kehityksen askelmerkit kouluissa.....	4
1) Johtaminen ja toimintakulttuuri	4
2) Koulun ympäristöryhmä.....	5
3) Henkilökunnan osaamisen kehittäminen ja yhdessä oppimisen ilmapiiri	6
4) Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa	6
Koulun ympäristökasvatuksen vuosikello	7
Vuosiluokkakohtaiset kestävyyskasvatuksen / ympäristökasvatuksen tavoitteet.....	11
Ulkoluokka-toiminnan edistäminen	16
Materiaalivinkkejä.....	17

Perusteet kestävä kehityksen suunnitelmalle

Kestävän kehityksen opettaminen kouluissa on hyvin pitkälti tapakasvatusta, ympäristöystävällisemmän elämäntavan opetusta.

Kestävä arki syntyy hyvistä luontoystävällisistä valinnoista sekä toiset huomioivasta yhteisöllisyydestä.

Koulujen työtä ohjaa **OPS**, joka velvoittaa käsittelemään kestäväää kehitystä paitsi eri oppiaineissa ja laaja-alaisten oppimiskokonaisuuksien yhteydessä, myös jokapäiväisissä askareissa. Paljon jo teemmekin, mutta kasvattavaa siitä tekemisestä tulee, kun sanoitamme ääneen, miksi ja miten toimimme ympäristön parhaaksi.

Toinen kestävän kehityksen työn suuntaviivoja osoittava työkalu on **Kouvolan Ympäristöohjelma 2030**. Siinä on **kolme painopistealuetta**:

- 1) Hiilineutraalisuus
- 2) Luonnon monimuotoisuus
- 3) Kiertotalous

Näiden kolmen painopistealueen osalta on peruskouluille laadittu vastuutehtäviä/-toimintoja, joiden toteutumista arvioidaan **Ympäristövahti**-työkalun avulla.

Tulevaisuuskuva ja tavoitteet

Tulevaisuudessa elämme hiilineutraalissa yhteiskunnassa, jossa lineaarinen talousajattelu on vaihtunut kiertotalousajatteluun. Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen on kaiken toiminnan ydin.

Kestävyyskasvatuksen ydintavoitteita ovat:

- Hiilineutraaliin elämään kasvattaminen
Kukin oppilas saa koulupolkunsa aikana monipuolista ilmastokasvatusta ja tietää keinoja, joilla voi hillitä ilmastonmuutosta oman elämänsä valinnoilla.
- Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen ja lisääminen
Oppilas ymmärtää monimuotoisen luonnon merkityksen elämän ylläpitäjänä. Oppilas ymmärtää, miten riippuvaisia olemme hyvinvoivasta luonnosta. Koulussa oppilaan luontokokemukset karttuvat ja luontosuhde kehittyy.
- Kiertotalousajattelun sisäistäminen uudeksi ajattelumalliksi
Oppilas ymmärtää luonnonvarojen rajallisuuden ja haluaa toimia omassa elämässään luonnonvaroja säästäen. Oppilas hallitsee kierrättämisen, kestävän kuluttamisen ja jätteen määrän vähentämisen taidot.

Kestävän kehityksen askelmerkit kouluissa

1) Johtaminen ja toimintakulttuuri

Rehtori mahdollistaa koulun kestävyyskasvatuksen antamalla ympäristökasvatusaiheille tilaa ja aikaa opettajainkokouksissa, kannustamalla henkilökuntaa osallistumaan koulutuksiin ja osoittamalla, että aihe on tärkeä ja merkityksellinen koulun arjessa.

Jokaisessa koulussa koulun henkilökunnasta on valittu **ekotukihenkilö**, joka edistää koulun ympäristövastuullista toimintakulttuuria omassa työyhteisössään opastamalla ja tukemalla työtovereitaan ympäristötyössä. Ekotukihenkilö välittää ajankohtaista tietoa ja pitää yllä ympäristöaiheisia keskusteluita opettajainkokouksissa. Hän osallistuu ekotukihenkilöiden yhteisiin tapaamisiin ja koulutuksiin sekä voi olla mukana koulun keke-tiimissä.

Koulun henkilökunnan tiimeistä yksi voi olla **kestävän kehityksen keke-tiimi**, jonka vetäjänä voi toimia joko ekotukihenkilö tai muu henkilö. Keke-tiimi järjestää koko koulun yhteisiä kestävä kehityksen tapahtumia ja tempauksia kestävä kehityksen eri osa-alueisiin liittyen. Tapahtumat voivat liittyä sosiaaliseen, taloudelliseen tai ekologiseen kestävyysalueeseen.

2) Koulun ympäristöryhmä

Koulun oppilaista muodostetaan ympäristöryhmä, jota vetää opettaja. Ympäristöryhmä voi toteuttaa koulussa kestävän kehityksen teemapäiviä / teemaviikkoja tai tempauksia. Se voi toimia myös esimerkkinä arjen ekotekojen toteuttajana ja laatia koulun seinälle tietoiskuja tai pitää päivänavauksia oppilaille merkittävistä ympäristöasioista. Ympäristöryhmä lisää oppilaiden osallisuutta ja antaa oppilaille mahdollisuuden vaikuttaa ympäristöasioihin.

Ympäristöryhmä voi toimia

- Pitkällä välitunnilla
- Kerhotuntina koulupäivän jälkeen
- Oppitunnilla tietyn luokan ollessa opettajansa johdolla ”profiloitunut” ympäristöryhmä
- Oppitunnilla, jolloin kaikki koulun oppilaat ovat osallisina erilaisissa ryhmissä mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaskunnan osana siten, että oppilaskunta toteuttaa ympäristöaiheisia tapahtumia ja teemapäiviä
- Valinnaisaineena

Ympäristöryhmän toimintaesimerkkejä

- Lähiympäristön siivoaminen roskista
- Hävikkiruoan ehkäiseminen -kampanja
- Jos luonto osaisi puhua -valokuvanäyttely
- Pehmoeläinten mielenosoitus
- Ystävänäpäivän tapahtuma
- Turvallisuuspäivän järjestely
- Päivänavauksia eri aiheista (esim. energian ja veden säästäminen)
- Julisteita eläinten / elinympäristöjen suojelemiseksi
- Jätelajittelun opastamista
- Retkeilyä ulkona

3) Henkilökunnan osaamisen kehittäminen ja yhdessä oppimisen ilmapiiri

Koulujen henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan ympäristökasvatuksen koulutuksiin ja jakamaan osaamistaan keskuudessaan. Monella opettajalla on repussa nippu oivalluksia, jotka ovat auttaneet eteenpäin ympäristökasvatustyössä ja vaikkapa ulkoluokka-toiminnassa. Ideoiden vaihtaminen ja uusiin kokeiluihin kannustaminen tukee yhdessä oppimisen ilmapiiriä.

4) Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Koulut tekevät paljon yhteistyötä mm. erilaisten yhdistysten kanssa. Koulujen yhteistyökumppaneita kestävyyskasvatuksessa Kouvolan seudulla ovat:

- Nuorisokeskus Ankkapurha; 4. luokkien ympäristökoulupäivät
- Kymenlaakson jäte
- Kouvolan Latu, Myllykosken Latu, Valkealan Latu
- 4H-yhdistys
- Stora Enso
- UPM
- Martat
- Metsästys- ja riistanhoitoyhdistykset

Koulun ympäristökasvatuksen vuosikello

KUUKAUSI	TAPAHTUMAT JA TEEMAPÄIVÄT	TOIMINTAIDEOITA
Elokuu	Koulurauhan julistaminen Suomen luonnon päivä (elokuun viimeinen lauantai)	Ympäristöryhmän toiminnan aloittaminen Ryhmytyminen Koulun lähiympäristö Lähimetsä Syksyn satoa (marja, sienet, sadonkorjuu) Kasviot, kasvien kerääminen, digikasvio Selkärangattomien eläinten tutkiminen vesitutkimuksia Liikkuva koulu - ja Kiva-koulu –toiminnan käynnistäminen Liikennekasvatus, pyöräily
Syyskuu	7.9. Uhanalaisten eläinlajien päivä Kodin ja koulun päivä Vko 37 Liikenneturvallisuusviikko 16.-22.9. Euroopan liikkuajan viikko 22.9. tai 23.9. Syyspäiväntasaus Nälkäpäiväkeräys 21.9. Kansainvälinen rauhan päivä	Koulukummitoiminta Erilaiset elinympäristöt Koulun oma kummialue (metsä, niitty, ranta tms.) Syksyn satoa (marja, sienet, sadonkorjuu) Maaperätutkimuksia Jokaisenoikeudet Luontokuvaus Suunnistus, retkeily Liikennekasvatus, pyöräily Kannustetaan oppilaita ja henkilökuntaa kulkemaan matkat kodin ja koulun välillä jalan, pyörällä, julkisilla ja kimppekyydillä

Lokakuu	1.10. Maailman kasvisruokapäivä 4.10. Eläinten viikko ja kansainvälinen eläintenpäivä 8.10. Hiljaisuuden päivä vko 41 Energiansäästöviikko 16.10. Maailman ruokapäivä 24.10. YK-päivä Vko 40 tai 41 Reilun kaupan viikko:	Syksyn värit ja muodot, ruska Luontotaide Luonnon valmistautuminen talveen (muuttolinnut, yms.) Hiljaisuuden päivä (Kiinnitetään huomio ympäröivään äänimaailmaan, pidetään hiljaisia tuokioita ja rentoutusharjoituksia) Eläinten oikeudet Kasvisruoka Energian säästäminen Globaali oikeudenmukaisuus Tempaus energian säästämiseksi (Energiansäästö ja energiankäyttötottumukset, energiansäästökeinot osaksi arkea) YK-päivä: (Maapallon kansojen ja ihmisten moninaisuus)
Marraskuu	Ulkoluokkapäivä Isänpäivä 11.11. Pohjoismainen ilmastopäivä Euroopan jätteen vähentämisen viikko Älä osta mitään –päivä 16.11. Suvaitsevaisuuden päivä 20.11. Lasten oikeuksien viikko ja päivä	Luonnon valmistautuminen talveen Tutkimuksia, esim. ilma, valo ja lämpö Kierrätys, jätteen vähentäminen Askartelu luonnon- ja kierrätysmateriaaleista
Joulukuu	Yhteiset juhlat 5.12. Vapaaehtoistoiminnan päivä Kansainvälinen maaperäpäivä 21.–22.12. Talvipäivän seisaus	Pimeäretket Lintujen talviruokinta Jouluaskartelua luonnonmateriaaleista Aineettomat joululahjat Jouluaiheiset metsäretket

Tammikuu	BirdLife Suomen pihabongaus	Pimeäretket Lintujen talviruokinta Talvinen luonto: eläinten talvehtiminen ja lumijäljet, lumitutkimukset, veden eri olomuodot Hiihto, luistelu, lumikenkäily
Helmikuu	2.2. Vihreän lipun päivä 2.2. Maailman kosteikkopäivä 8.2. Lainan päivä 11.2. 112-päivä 14.2. Ystävänpäivä	Lumi- ja jäätäide Talvinen luonto: eläinten ja kasvien talvehtiminen, lumijäljet, lumitutkimukset, veden eri olomuodot Hiihto, luistelu, lumikenkäily Ystävänpäivätempaus/tapahtuma
Maaliskuu	3.3. Maailman luontopäivä 19.3. Tasa-arvon päivä (Minna Canthin päivä) 20.3. Kevätpäiväntasaus 21.3. Maailman metsäpäivä 22.3. Maailman vesipäivä Earth Hour	Tutkimuksia: esim. Ilma, valo, lämpö, aistit Kevätseuranta Vietetään maailman vesipäivää: Käsitellään esimerkiksi veden kiertokulkua, puhutaan veden säästämisestä ja puhtaan veden merkityksestä Earth Hour –tempaus (Sammutetaan koulussa valot ja minimoidaan sähkön käyttö tms.)
Huhtikuu	22.4. YK:n Äiti Maan päivä vko 16 tai 17 Nuukuusviikko	Kevätseuranta: lintujen kevätmuutto, pesinnän seuranta, kasvit, hyönteiset Siemenestä kasviksi Selkärangattomien tutkiminen Vietetään Maan päivää: Lähiympäristön siivouspäivä (sään mukaan) ja puhutaan ympäristön siisteydestä Nuukuusviikko (esim. järjestetään koko koulun kirpputori/vaihtotori, kulutuksen vähentäminen)

<i>Toukokuu</i>	BirdLife Suomen lasten lintuviikko Pyöräilyviikko Ulkoluokkapäivä 22.5. Kansainvälinen luonnon monimuotoisuuden päivä 27.5. Kestävän kehityksen päivä 31.5. Kansainvälinen tupakaton päivä	Kevätseuranta ja kevätretki Kasvien tunnistaminen, kuvaaminen Vietetään lintuviikkoa: Kannustetaan lähtemään omalle linturetkelle toukokuun lopulla. Lajintuntemus Selkärangattomien tutkiminen Vesitutkimuksia SiistiSiti (Lähiympäristön siivoustalkoot) Pyöräily
------------------------	---	--

Vuosiluokkakohtaiset kestävyyskasvatuksen / ympäristökasvatuksen tavoitteet

LK	TAVOITTEET	PAINOTUKSET: luontosuhde, yhdessä olemisen taidot Ideoita eri oppiaineiden sisällöistä
1-2	LUONTOSUHTEEN TUKEMINEN • Ulkona oppiminen • Lähiluonnon havainnointi, tutkiminen ja ihmettely • Luonnosta nauttiminen KRIITTINEN AJATTELU, OSALLISTUMINEN • Omat havainnot, kokemukset ja kysymykset • Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävät • Tiedon hankkiminen KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN PERUSTAJAT • Yhdessä toimiminen, tunnetaidot, empatiakyky, oikeudenmukaisuus, ympäristön arvostaminen ja kunnioittaminen • Erilaisuuden arvostaminen ja vastuullinen toiminta Koulun oma ekososiaalinen ja kestävä toimintakulttuuri	AI: luontoaiheiset ja ympäristöön liittyvät sadut, tarinat ja runot Tunnetaitojen vahvistamiseen liittyvät leikit ja kertomukset. Yhteiset keskustelut MA: Toiminnallista matematiikkaa luokassa ja luonnossa, keke- ja luontoaiheista laskemista, ongelmanratkaisutehtävät YMP: Luonnon havainnointi eri vuodenaikoina (kasvit, eläimet, jäljet jne.), tutkiminen, ihmettely. Uteliaisuus. Omista ja luokan yhteisistä tavaroista huolehtiminen, koulun kestävään toimintakulttuuriin tutustuminen: jätteen lajittelu, materiaalit, vedenkulutus, säästäväisyys ja huolellisuus. Kasvien kasvatusta ja kasvun seuraaminen. VIERAAT KIELET: luontosanat ja laulut, ulkona: värit, numerot, yksinkertaiset sanat, leikit UE/ET: huolenpito toisista ihmisistä ja luonnosta, eettiset kysymykset (oikea ja väärä, hyvä ja paha), oppilaiden kysymykset ja omat elämäkokemukset, keskustelut, erilaiset tavat elää ja ajatella KU&KÄ: Piirroukset ja maalaukset, luonnon värimaailma, luonnonmateriaalit, kierrätysmateriaalit LI: Luontoliikunta, liikkumisen ilo MU: Luontoaiheiset laulut, luonnon rytmit, luonnon ja ympäristön äänimaisemat, hiljaisuus, soittimet luonnon materiaaleista Tiedon hankinta erilaisista lähteistä

LK	TAVOITTEET	PAINOTUKSET: luonnon monimuotoisuus <i>Ideoita eri oppiaineiden sisällöistä</i>
3-4	LUONTOSUHTTEEN TUKEMINEN - Tutustutaan ja tutkitaan lähiympäristön luontoa. - Ohjataan arvostamaan ympäristön monimuotoisuutta. KRIITTINEN AJATTELU, OSALLISTUMINEN - Rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteitä - Osallistuminen ja vaikuttaminen omassa luokassa ja koulun toiminnassa - Yhteistyö, päätöksenteko KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN TAITOJEN VAHVISTAMINEN - Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan - Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista.	AI: Omat tarinat ja keskustelut luonnosta: aistit, havainnot, tunteet, kokemukset. Luontoaiheiset esitelmät. Toisten kuunteleminen. Elokuvia / ohjelmia luonnosta (Tarinoita metsästä, Metsän tarina, Järven tarina) MA: Toiminnallista matematiikkaa luokassa ja luonnossa. Tehtäväkortteja ulos ja sisälle. Luonto- ja keke-aiheisia sanallisia tehtäviä YMP: Luonnon havainnointi ja tutkiminen. Sää. Kartta (Suomi, Pohjoismaat), ilmansuunnat. Kotiseudun luonto, lajien tunnistaminen. Lähivesistöt (Kymijoki), Itämeri. Arjen teot ja vastuullisuus. Jokamiehen oikeudet. Kierrätysroskisten ”järjestäjinä” toimiminen. Ekotapapassi. YH (4.lk): Vaikuttamisen keinot VIERAAT KIELET: sanastoa (jätteet, kierrätys, lajittelu) KT: Eettinen pohdinta, omat kysymykset, toisten näkemysten huomioiminen. Kierrätyksen sankarit (digitaalinen ympäristö) KU & KÄ: Luonnonmateriaalit, kierrätysmateriaalit, uusiokäyttö, luontohavainnot kuviksi / veistoksiksi LI: Luontoliikunta, kartat, suunnistus MU: Luonnon äänet, omat soittimet kierrätys- / luonnonmateriaaleista, luonto musiikissa

LK	TAVOITTEET	PAINOTUKSET: Ilmastomuutos, Kestävät energiamuodot, kestävä kehitys Ideoita eri oppiaineiden sisällöistä
5-6	LUONTOSUHTEEN TUKEMINEN • Lähiympäristön monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa • Luonnon monimuotoisuuden merkityksen ymmärtäminen ja arvostaminen KRIITTINEN AJATTELU, OSALLISTUMINEN • Rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteitä • Osallistuminen ja vaikuttaminen omassa luokassa ja koulun toiminnassa • Yhteistyö, päätöksenteko • Median ja tietolähteiden kriittinen arvioiminen KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN TAITOJEN VAHVISTAMINEN • Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan • Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. • Kestävä kulutus & kuluttajuus ja luonnonvarojen säästäminen	AI: Tekstien tuottaminen, mielipidekirjoitukset, uutiset maailmalta ja keskustelut luonnosta. MA: Toiminnallista matematiikkaa luokassa ja luonnossa. Ympäristöön liittyvän tiedon kerääminen ja tilastointi (esim. Lämpötila, prosenttilaskut, diagrammit). YMP: Luonnon havainnointi ja tutkiminen. Syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen luonnossa ja ympäristössä. Ilmastomuutos ja sen hillitseminen. Euroopan luonto. Luonnon ilmiöt. Kestävät energiamuodot. HI/YH: Vaikuttamisen keinot, maanviljelyskulttuurit, kaupungistuminen VIERAAT KIELET: luonto- ja ympäristösanastoa KT: Ihmisarvon, luonnon vaalimisen ja elämän kunnioittaminen. Omat valinnat ja niiden taustalla vaikuttavat arvot. KU & KÄ: Luonnonmateriaalit, kierrätysmateriaalit, uusiokäyttö, luontohavainnot kuviksi / veistoksiksi LI: Luontoliikunta, kartat, suunnistus, kestävä liikkuminen ja hyvinvointi. MU: Luonnon äänet, omat soittimet kierrätys- / luonnonmateriaaleista, luonto musiikissa

LK	TAVOITTEET	PAINOTUKSET: Kestävät kulutustavat, kiertotalous, luonnonvarojen säästäminen Ideoita eri oppiaineiden sisällöistä
7-9	LUONTOSUHTEEN TUKEMINEN - Ympäristön monimuotoisuuden merkityksen ymmärtäminen ja sen arvostaminen - Luonnon tuntemuksen syventyminen - Ympäristöherkkyys KRIITTINEN AJATTELU, OSALLISTUMINEN - Oman elämäntavan ja kulutustottumusten arviointi - Rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteitä - Osallistuminen ja vaikuttaminen omassa yhteisössä (esim. ympäristöprojektit, nuorisovaltuusto, ympäristöryhmä, oppilaskunta) KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN TAITOJEN OMAKSUMINEN JA SOVELTAMINEN - Ympäristövastuun ymmärtäminen ja kestävän elämäntavan käytäntöihin sitoutuminen. - Opitaan valmiuksia ja taitoja toimia kestävän tulevaisuuden rakentajana.	AI: Esseet, referaatit mielipidekirjoitukset, keskustelut, uutiset maailmalta. Tulevaisuuden hyvät uutiset. Mainokset ja viherpesu. MA: Ympäristöön liittyvän tiedon kerääminen ja tilastointi. Ekologinen jalanjälki, energialaskut, ympäristötilastot. BI: Luonnon ekosysteemien merkitys ihmiselle. Vesi- ja maaekosysteemit, kestävä ravinnontuotanto, luonnonvarat, ilmastonmuutos, bioteknologian mahdollisuudet, hiilijalanjälki, GE: Ympäristön tila ja kestävän kehityksen haasteet maapallon eri alueilla, globalisaatio, ihmisoikeudet, alkuperäiskansat. Ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välinen vuorovaikutus, ilmastonmuutos, kestävä maankäyttö, kestävät kaupungit KE: kestävyysnäkökulma kemiallisissa prosesseissa ja tuotteiden valmistuksessa, ekologiset ratkaisut kemian alalla, kierrätys ja uusiokäyttö kemian näkökulmasta, ympäristömyrkyt ja niiden vaikutukset ympäristölle, aineiden kierto luonnossa (erityisesti hiilenkierto), kasvihuoneilmiö (kasvihuonekaasut) FY: kestävä energiantuotanto ja -käyttö, energiankäytön vähentäminen ja energiatehokkuus, uusiutuvat energianlähteet ja niiden hyödyntäminen, sähköntuotanto YH: kestävän kehityksen periaatteet ja tavoitteet (Agenda 2030) ja niiden merkitys yhteiskunnassa, ympäristöpolitiikka (paikallinen, kansallinen, kansainvälinen), osallistuminen ympäristöprojekteihin ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon kestävän tulevaisuuden edistämiseksi, kansalaisvaikuttaminen, vastuullinen kansalaisuus, kestävä talous (kiertotalous, donitsitalous, jakamistalous), talouskasvun rajat, kansainvälinen yhteistyö kestävän tulevaisuuden rakentamisessa, hyvinvointiyhteiskunta >< kulutusyhteiskunta

HI: historian merkittävät tapahtumat ja henkilöt keke-näkökulmasta (teollinen vallankumous muutti maailman), ympäristönsuojelun ja –politiikan historia, Suomen historia (metsätalous sotien jälkeen jne.), kestävän kehityksen periaatteiden synty, kehityksen ymmärrys (historia >< nykyhetki >< tulevaisuus)

UE/ET: eettiset kysymykset kestävän kehityksen ja ympäristövastuun näkökulmasta, erilaisiin uskontoihin ja maailmankatsomuksiin liittyvät arvot ja ympäristöetiikka, hyvä elämä

LI/TE: Luontohyvinvointi: luontoliikunta, ruokavalio, luonto ja hyvinvointi (mieli ja keho), kestävään ja vastuulliseen liikkumiseen kannustaminen, erilaiset liikkumisympäristöt ja –mahdollisuudet (vrt: kaupunkisuunnittelu)

VIERAAT KIELET: sanastoa (jätteet, kierrätys, lajittelu):

KT: Eettinen pohdinta, omat kysymykset, toisten näkemysten huomioiminen. Kierrätyksen sankarit (digitaalinen ympäristö)

KU: kestävän kehityksen ja ympäristövastuun teemojen visuaalinen kuvaaminen, luontotaide, luonto-, ympäristö- ja kestävyysteemat taiteessa, kierrätys- ja luonnonteemat taiteessa, kantaa ottava taide, kierrätys- ja luonnonmateriaalien hyödyntäminen

KÄ: kestävän kehityksen ja ekologisten valintojenhuomioiminen käsitöiden suunnittelussa ja toteutuksessa, kestävien materiaalien ja valmistusmenetelmien käyttö, kierrätys - ja luonnonmateriaalien hyödyntäminen, korjaaminen ja huolto

MU: luonto- ja kestävyysteeman käsittely musiikin avulla, luonto- ja ympäristöaiheiset laulut, kantaa ottava musiikki, musiikki kestävän kehityksen ja ympäristövastuun viestien välittämisessä

KO: kiertotalous, materiaalien ja energian kestävä käyttö kotitalouksissa, kestävät ruokailutottumukset, kestävä kulutus, ruokailun ja kodinhoidon ympäristövaikutukset, ruokahävikki, planetaarinen ruokavalio, satokausikalenteri, lähi- ja luomuruoka, oman ruuan kasvattaminen, luonnon antimet

Ulkoluokka-toiminnan edistäminen

Koulussa ulko-opetuksen voi käynnistää pienin, mutta säännöllisin askelin. Aluksi voidaan lähteä liikkeelle 1-2 viikoittaisesta ulkoluokkatunnista. Määrää kasvatetaan resurssien ja voimavarojen mukaan. Oppilaille annetaan hyvissä ajoin ohjeet ulkotunneille varustautumisesta. Aina on joukossa niitä, joilla on kylmä eikä varusteita ole muistettu ottaa mukaan. Koulun varavaatelaatikosta yleensä löytyvät ne puuttuvat hanskat ja pipo.

Säännöt ulkoluokkatunneilla ovat samat kuin luokkatilassakin. Työrauha annetaan toisille ja yhtä lailla myös rauha annetaan metsän eliöille. Ulkona opiskelu on opiskelua; ei vain leikkiä. Omin päin ei metsästä (tai muusta paikasta) poistuta.

Koululla on hyvä olla ulkoluokkakassi tai -reppu, jonka voi helposti napata mukaan, kun lähtee ulos luokan kanssa. Repussa perusvälineinä voi olla esim. seuraavaa:

- EA-laukku
- Lajikortit (tulostettavissa ulkoluokka.fi)
- Ulkoluokkakortit (tulostettavissa ulkoluokka.fi)
- ulkonoppia
- luuppeja
- narua 4-5 x 7-10m
- pyykkipoikia
- valkoisen lakanan paloja (esim. kirppikseltä 2-3 lakanaa revittynä kukin 8 osaan)
- vetoketjullisia muovitaskuja (vähentää laminoinnin tarvetta)

Materiaalivinkkejä

Kirjallisuutta:

- Ilmiöt ihmeteltäviksi. Monialaisia ideoita ulkona oppimiseen. (Kettunen, Laine toim. 2017)
- Jäniksen selässä. Repullinen luontoleikkejä. (Koivunen, Koivunen, Tanninen, Taskinen, Leionen 2014)
- Loikkaa ulkoluokkaan. Opas ulkona opettamiseen. (Laine, Elonheimo, Kettunen toim. 2018)
- Peppu irti penkistä. Yli 150 toiminnallista ideaa innostavaan oppimiseen (Salo 2017)
- Ulos oppimaan. 100 ideaa ulko-opetukseen. (Tampio, Tampio 2014)
- Ympäristökasvattajan käsikirja. (Cantell toim. 2004)
- Opi ulkona ympäri vuoden; vuosiluokat 1-9, (Mats Wejdmark, Robert Lättman-Masch, 2016)
- Metsän lumo; Lasten oma kirja puista, luonnosta ja vuodenaajoista. (Sinikka Piippo, Sitruuna Kustannus Oy 2023)
- Metsän lumo värityskirja. (Sitruuna Kustannus Oy 2023)
- Korvaamattomat; Kertomuksia maailman avainlajeista. (Juha Kauppinen, Janne Toriseva, Siltala 2023)
- Ihan pihalla – matematiikkaa ulkona. (Anniina Hakkarainen, 2022)

Verkkosivustoja:

- <https://mappa.fi>
- <http://ulkoluokka.fi>
- <https://peda.net/kouvola/perusopetus/toimintakulttuuri/ymparistokasvatus/keko-kestava-kouvola>